

Termin	Skrót / akronim	Wyjaśnienie w skrócie	Wyjaśnienie szczegółowe
Absolutorium		Podejmowana corocznie przez Parlament Europejski decyzja o ostatecznym zatwierdzeniu sposobu, w jaki Komisja wykonała budżet.	Decyzja Parlamentu Europejskiego o ostatecznym zatwierdzeniu sposobu, w jaki Komisja wykonała budżet, podejmowana w oparciu o zalecenie Rady oraz sprawozdanie roczne i poświadczenie wiarygodności Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.
Absorpcja		Zakres – często wyrażany w ujęciu procentowym – w jakim fundusze unijne przydzielone państwom członkowskim zostały wydatkowane na projekty kwalifikowalne.	Odsetek przyznanego finansowania unijnego, który został faktycznie wypłacony beneficjentowi lub grupie beneficjentów i który Komisja zaakceptowała jako środki wydatkowane zgodnie z warunkami i przepisami regulującymi takie finansowanie. Absorpcję można wyrazić w ujęciu procentowym jako odsetek planowanych wydatków UE w odniesieniu do pojedynczego roku kalendarzowego lub całego okresu programowania.
Agencja płatnicza		Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, który zarządza wydatkami unijnymi w obszarze rolnictwa.	Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, który organizuje i kontroluje wsparcie bezpośrednie i środki rynkowe w zakresie unijnych wydatków w obszarze rolnictwa.
Anulowanie zobowiązań		Anulowanie przez Komisję całości lub części niewykorzystanych zobowiązań.	Anulowanie przez Komisję całości lub części niewykorzystanych zobowiązań. Anulowanie zobowiązań następuje automatycznie po pewnym czasie, zwykle po dwóch lub trzech latach.

Beneficjent		Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE.	
Błąd		Efekt nieprawidłowych obliczeń lub nieprawidłowości wynikającej z nieprzestrzegania wymogów prawnych i umownych.	
Dochody przeznaczone na określony cel		Środki finansowe wpłacone do budżetu UE (np. kary pieniężne i korekty finansowe, a także wkłady krajów trzecich na rzecz programów badań naukowych), które mogą zostać przeznaczone tylko na określony cel.	Środki finansowe wpłacone do budżetu UE (np. kary pieniężne i korekty finansowe, a także wkłady krajów trzecich na rzecz programów badań naukowych), które mogą zostać przeznaczone tylko na określony cel. Dochody przeznaczone na określony cel stanowią wyjątek od zasady budżetowej, zgodnie z którą wszelkiego rodzaju dochody mogą być wykorzystywane – bez rozróżnienia – do pokrycia każdego rodzaju wydatków.
Dochód narodowy brutto	DNB	Podstawowa miara bogactwa kraju oparta na dochodzie uzyskanym w kraju i za granicą.	Podstawowa miara bogactwa kraju oparta na dochodzie uzyskanym w kraju i za granicą. UE posługuje się tą miarą do określenia górnego pułapu płatności unijnych na dany rok. Wysokość składki odprowadzanej przez państwo członkowskie na rzecz dochodów UE w dużej mierze zależy od udziału DNB tego państwa w DNB Unii Europejskiej.
Dotacja		Bezwrotna płatność z budżetu UE na rzecz beneficjenta w celu zrealizowania kwalifikowalnego projektu lub programu.	

Duży projekt		Finansowany przez Unię projekt z zakresu transportu, ochrony środowiska i energetyki, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 50 mln euro.	Finansowany przez Unię projekt z zakresu transportu, ochrony środowiska i energetyki, którego całkowity koszt kwalifikowalny przekracza 50 mln euro. Duże projekty wymagają zgody Komisji Europejskiej, udzielanej po dokonaniu szczegółowej oceny.
Europejski Fundusz Morski i Rybacki	EFMR	Fundusz unijny, który ma za zadanie wspierać rybaków w przechodzeniu na zrównoważone rybołówstwo oraz pomagać społecznościom nadbrzeżnym w różnicowaniu gospodarki.	
Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych	EFIS	Mechanizm wsparcia inwestycyjnego utworzony przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) i Komisję w celu pobudzenia prywatnych inwestycji w projekty o strategicznym znaczeniu dla UE. Znany jest także jako tzw. plan Junckera. Obecnie włączony do grupy EBI.	
Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji	EFRG	Fundusz unijny służący do finansowania płatności bezpośrednich dla rolników oraz środków mających na celu regulację lub wspieranie rynków rolnych.	
Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich	EFRR	Fundusz unijny służący do finansowania wkładu UE w programy rozwoju obszarów wiejskich.	

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego		Fundusz unijny mający na celu wzmocnienie spójności gospodarczej i społecznej w UE poprzez finansowanie inwestycji, które niwelują nierówności między regionami.	
Europejski Fundusz Społeczny	EFS	Fundusz unijny wspierający tworzenie możliwości kształcenia i zatrudnienia oraz poprawę sytuacji osób zagrożonych ubóstwem.	
Europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne	EFSI	Pięć głównych funduszy unijnych, których wspólnym zadaniem jest wspieranie rozwoju gospodarczego w całej Unii.	Pięć głównych funduszy unijnych, których wspólnym zadaniem jest wspieranie rozwoju gospodarczego w całej Unii: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Fundusze te objęte są wspólnymi regulacjami.
Fundusz Spójności		Fundusz unijny na rzecz zmniejszania ekonomicznych i społecznych dysproporcji w UE poprzez finansowanie inwestycji w państwach członkowskich, w których dochód narodowy brutto na mieszkańca jest niższy niż 90% średniej UE.	
Geoprzestrzenny wniosek o przyznanie pomocy		Internetowe narzędzie do składania wniosków o przyznanie pomocy obszarowej w sektorze rolnictwa.	Internetowe narzędzie do składania wniosków o przyznanie pomocy obszarowej w sektorze rolnictwa, wykorzystujące interfejs, który obejmuje dane przestrzenne i alfanumeryczne dotyczące zadeklarowanych obszarów.

Instrument finansowy		Wsparcie finansowe z budżetu UE, które przybiera formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji bądź innych instrumentów opartych na podziale ryzyka.	Wsparcie finansowe z budżetu UE, które przybiera formę inwestycji kapitałowych lub quasi-kapitałowych, pożyczek lub gwarancji bądź innych instrumentów opartych na podziale ryzyka. Instrumenty finansowe umożliwiają pozyskanie dodatkowego kapitału za pomocą efektu dźwigni i wielokrotne wykorzystanie środków finansowych.
Instytucja audytowa	IA	Niezależny organ krajowy odpowiedzialny za przeprowadzanie audytów systemów i operacji w ramach unijnego programu wydatkowania.	Niezależny organ krajowy odpowiedzialny za przeprowadzanie audytów systemów i operacji w ramach unijnego programu wydatkowania. Przekazuje on sprawozdania instytucjom zarządzającym i certyfikującym, a także przedkłada Komisji sprawozdanie roczne dotyczące funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli oraz legalności i prawidłowości poświadczonych wydatków.
Instytucja certyfikująca		Wyznaczony przez państwo członkowskie organ, którego zadaniem jest poświadczanie poprawności i zgodności deklaracji wydatków i wniosków o płatność.	W obszarze polityki spójności jest to organ wyznaczony przez państwo członkowskie odrębnie dla każdego programu operacyjnego, którego zadaniem jest poświadczanie poprawności i zgodności deklaracji wydatków i wniosków o płatność, zanim zostaną one przedłożone Komisji Europejskiej.
Instytucja zarządzająca	IZ	Organ krajowej, regionalnej lub lokalnej władzy publicznej (lub podmiot prywatny) wyznaczony przez państwo członkowskie w celu zarządzania programem finansowanym przez UE.	Organ krajowej, regionalnej lub lokalnej władzy publicznej (lub podmiot prywatny) wyznaczony przez państwo członkowskie w celu zarządzania programem finansowanym przez UE. Dokonuje wyboru projektów do finansowania, monitoruje ich realizację i przekazuje

			Komisji sprawozdania dotyczące aspektów finansowych i osiągniętych rezultatów. W przypadku stwierdzenia błędów odpowiada także za odzyskiwanie środków i korekty.
Inwestycja kapitałowa		Środki zainwestowane w udziały danego przedsiębiorstwa w zamian za udziały własnościowe i udział w zyskach.	
Jednostka certyfikująca		W obszarze wydatków na rolnictwo jest to podmiot publiczny lub prywatny wyznaczony przez państwo członkowskie do poświadczania wiarygodności rocznego sprawozdania finansowego akredytowanej agencji płatniczej oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw.	
Komitet koordynujący europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych	COESIF	Komitet działający w ramach Komisji, którego rola polega na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI).	Komitet działający w ramach Komisji, którego rola polega na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI). W okresie programowania 2014–2020 zastąpił komitet koordynujący fundusze (COCOF).
Komitet koordynujący fundusze	COCOF	Dawny komitet Komisji, którego rola polegała na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI).	Dawny komitet działający w ramach Komisji, którego rola polegała na omawianiu zagadnień związanych z wdrażaniem rozporządzeń regulujących fundusze strukturalne i inwestycyjne (EFSI). W okresie

			programowania 2014–2020 zastąpił go komitet koordynujący europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (COESIF).
Kontrola zgodności rozliczeń		Procedura, za pośrednictwem której Komisja sprawdza, czy państwo członkowskie prawidłowo wykorzystuje udostępnione mu fundusze rolne oraz czy jego system zarządzania i kontroli działa skutecznie. W przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów procedura ta może zakończyć się koniecznością zwrotu środków przez państwo członkowskie.	Procedura, za pośrednictwem której Komisja sprawdza – przede wszystkim w trakcie kontroli na miejscu – czy państwo członkowskie prawidłowo wykorzystuje udostępnione mu fundusze rolne oraz czy jego system zarządzania i kontroli działa skutecznie. W przypadku naruszenia przepisów Komisja może podjąć decyzję o zgodności, która zobowiązuje państwo członkowskie do zwrotu otrzymanych środków do budżetu UE.
Koszty pośrednie		Wydatki takie jak koszty ogólne lub inne koszty administracyjne, które beneficjent ponosi w ramach unijnego projektu lub działania.	Wydatki takie jak koszty ogólne lub inne koszty administracyjne, które beneficjent ponosi w ramach unijnego projektu lub działania. Nie są one przeznaczone na określony cel, tylko rozłożone w oparciu o odpowiednie założenia.
Legalność i prawidłowość / prawidłowość		Zgodność z przepisami prawa unijnego (lub stosownymi przepisami prawa krajowego) bądź przestrzeganie zobowiązań wynikających z umowy.	
Maksymalna intensywność pomocy		Łączna kwota wsparcia, którą można przeznaczyć dla określonego obszaru finansowania, wyrażona jako odsetek kosztów kwalifikowalnych. Maksymalna intensywność pomocy jest inna dla każdego programu i zależy od takich czynników jak na przykład położenie geograficzne.	

Małe i średnie przedsiębiorstwa	MŚP	Definicja stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstw i innych organizacji oparta na ich wielkości, tj. liczbie zatrudnionych pracowników i pewnych kryteriach finansowych.	Definicja stosowana w odniesieniu do przedsiębiorstw i innych organizacji oparta na ich wielkości, tj. liczbie zatrudnionych pracowników i pewnych kryteriach finansowych. Małe przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 50 osób i osiągają obroty lub wykazują sumę bilansową nieprzekraczającą 10 mln euro. Średnie przedsiębiorstwa zatrudniają mniej niż 250 osób i osiągają obroty nieprzekraczające 50 mln euro bądź wykazują sumę bilansową nieprzekraczającą 43 mln euro.
Metoda doboru próby na podstawie jednostki monetarnej		Statystyczna metoda doboru próby, w której prawdopodobieństwo wyboru danej transakcji jest proporcjonalne do jej wartości.	Wydajna statystyczna metoda doboru próby wykorzystywana w badaniach kontrolnych, w której wybór każdej jednostki monetarnej (np. każdego euro) jest równie prawdopodobny, w związku z czym prawdopodobieństwo wyboru danej transakcji jest proporcjonalne do jej wartości.
Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej	MSRF	Standardy zawodowe określające uprawnienia i obowiązki niezależnych audytorów.	
Należyte zarządzanie finansami		Zarządzanie zasobami zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności.	Zarządzanie zasobami zgodnie z zasadami oszczędności, wydajności i skuteczności. W Unii Europejskiej zasady te są zdefiniowane w rozporządzeniu finansowym.
Nieprawidłowość		Naruszenie przepisów unijnych (lub stosownych przepisów krajowych) bądź zobowiązań wynikających z umowy.	Działanie lub zaniechanie, umyślne lub nieumyślne, które prowadzi do naruszenia przepisów unijnych (lub stosownych przepisów

			krajowych) bądź zobowiązań wynikających z umowy i może mieć negatywny wpływ na interesy finansowe UE.
Ocena <i>ex post</i>		Niezależna ocena skuteczności, wydajności, spójności, adekwatności i europejskiej wartości dodanej ukończonych projektów lub programów.	
Odbiorca (końcowy)		Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca dotację lub pożyczkę z budżetu UE bądź odnosząca korzyści ze sfinansowanego przez UE działania.	Osoba fizyczna lub prawna otrzymująca pożyczkę, gwarancję lub środki finansowe na inwestycję z budżetu UE lub odnosząca korzyści ze sfinansowanego przez UE działania (np. poprzez uczestnictwo w szkoleniu).
Oddziaływanie		Długoterminowe skutki ukończonego projektu lub programu, które mogą mieć charakter społeczno-gospodarczy, środowiskowy lub finansowy.	
Okres programowania		Okres, na jaki zaplanowana jest realizacja unijnego programu wydatkowania.	Okres, na jaki zaplanowana jest realizacja unijnego programu wydatkowania. Jest on zazwyczaj dłuższy niż odpowiadające mu wieloletnie ramy finansowe, gdyż zamknięcie rozliczeń następuje po kilku latach.
Płatności okresowe		W ramach projektów i programów unijnych często dokonuje się wielu płatności: płatności zaliczkowej, okresowej i końcowej. Beneficjenci wnoszą o płatności okresowe po osiągnięciu celu	

		pośredniego określonego w umowie, m.in. umowie o udzielenie dotacji.	
Płatności zaliczkowe		Zaliczka gotówkowa przeznaczona na sfinansowanie określonych działań w danym czasie.	Zaliczka gotówkowa dla beneficjenta, której cel i okres wykorzystania określa się w odnośnej umowie, decyzji, porozumieniu lub podstawowym akcie prawnym.
Podatek od wartości dodanej	VAT	Pośredni podatek konsumpcyjny od produkcji i dystrybucji towarów oraz świadczenia usług, ponoszony ostatecznie przez konsumenta końcowego.	Pośredni podatek konsumpcyjny od produkcji i dystrybucji towarów oraz świadczenia usług, ponoszony ostatecznie przez konsumenta końcowego. Podatek ten jest naliczany narastająco na każdym etapie łańcucha dostaw (począwszy od produkcji do sprzedaży) przez przedsiębiorstwa, osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą i innych przedsiębiorców (tzw. podatników), których obroty przekraczają pewną wysokość. Podatnicy pobierają podatek VAT i odprowadzają go do organów podatkowych po odliczeniu podatku VAT podlegającego zwrotowi, który uiścili już wcześniej z tytułu nabycia towaru lub usługi.
Podejście atestacyjne		Podejście, w ramach którego kontrolerzy formułują wnioski w oparciu o wystarczające, stosowne i wiarygodne dowody uzyskane w drodze prac kontrolnych na temat informacji finansowych, innych danych lub opinii przedstawionych przez jednostkę kontrolowaną.	Podejście, w ramach którego kontrolerzy formułują wnioski w oparciu o wystarczające, stosowne i wiarygodne dowody uzyskane w drodze odpowiednich prac kontrolnych na temat informacji finansowych, innych danych lub opinii przedstawionych przez jednostkę kontrolowaną. W poświadczeniu wiarygodności Trybunał formułuje wnioski na temat wiarygodności sprawozdań finansowych sporządzonych przez Komisję.

Pomoc bezpośrednia / płatności bezpośrednie		Płatności stanowiące wsparcie w obszarze rolnictwa, dokonywane bezpośrednio na rzecz rolników, np. pomoc obszarowa.	
Pomoc państwa		Bezpośrednia lub pośrednia pomoc finansowa udzielana przez rząd przedsiębiorstwom lub organizacjom, które uzyskują w ten sposób przewagę nad konkurencją.	Bezpośrednia lub pośrednia pomoc finansowa udzielana przez rząd przedsiębiorstwom lub organizacjom, które uzyskują w ten sposób przewagę nad konkurencją. W UE istnieją przepisy regulujące pomoc państwa, by zapobiec zakłóceniom jednolitego rynku. Przestrzeganie tych przepisów jest nadzorowane przez Komisję.
Pomoc państwa <i>de minimis</i>		Wysokość, do jakiej pomoc państwa może być przyznawana bez zgody Komisji.	
Postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego		Postępowanie wszczynane przez Komisję przeciwko państwu członkowskiemu UE, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa UE.	Postępowanie wszczynane przez Komisję przeciwko państwu członkowskiemu UE, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa UE, na przykład nie transponowało prawidłowo przepisów dyrektywy lub nie wyeliminowało domniemanego naruszenia prawa. Jeżeli państwo nie podejmie koniecznych działań, Komisja może zdecydować o skierowaniu sprawy do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i zwrócić się o nałożenie kary.
Pośrednik finansowy		Podmiot, który pośredniczy między zarządcą funduszu w ramach instrumentu finansowego a odbiorcami końcowymi.	

Poświadczenie wiarygodności		Poświadczenie publikowane w rocznym sprawozdaniu Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, zawierające opinię pokontrolną Trybunału na temat wiarygodności unijnych rozliczeń oraz prawidłowości transakcji leżących u ich podstaw.	
Poziom błąd resztowego / poziom łącznego błędu resztowego / wskaźnik ryzyka rezydualnego		Część populacji uznana za nieprawidłową po uwzględnieniu skutków wszystkich procedur kontrolnych, środków odzyskanych i korekt.	
Produkt		To, co wypracowano lub osiągnięto w ramach projektu.	To, co wypracowano lub osiągnięto w ramach projektu finansowanego przez UE, np. przeprowadzone szkolenia, zbudowane oczyszczalnie ścieków, wybudowana droga o określonej długości.
Prognoza programu		Dokument sporządzony przez kraj partnerski i zatwierdzony przez Komisję Europejską, w którym określa się zakres planowanych prac w obszarze współpracy lub rozwoju, a także niezbędne w tym celu zasoby finansowe, kadrowe i materialne.	
Program operacyjny	PO	Podstawowe ramy, w oparciu o które realizuje się projekty finansowane przez UE w obszarze spójności w danym okresie czasu. Odzwierciedlają one priorytety i cele określone w umowach	Podstawowe ramy, w oparciu o które realizuje się projekty finansowane przez UE w obszarze spójności w danym okresie czasu. Odzwierciedlają one priorytety i cele określone w umowach partnerstwa zawieranych między Komisją a państwami

		partnerstwa zawieranych między Komisją a państwami członkowskimi.	członkowskimi. Programy operacyjne opracowywane są indywidualnie dla każdego państwa członkowskiego lub regionu. Środki na ich finansowanie pochodzą z jednego lub kilku funduszy unijnych.
Projekt budżetu korygującego		Wniosek przedkładany przez Komisję, by skorygować budżet w trakcie jego wykonywania.	
Próg istotności		Próg, powyżej którego uznaje się, że nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej populacji lub w sprawozdaniu finansowym mają negatywny wpływ na poprawność i wiarygodność.	Próg, powyżej którego uznaje się, że nieprawidłowości stwierdzone w kontrolowanej populacji lub w sprawozdaniu finansowym mają negatywny wpływ na poprawność i wiarygodność. Na potrzeby opinii w ramach poświadczenia wiarygodności Europejski Trybunał Obrachunkowy przyjmuje próg istotności na poziomie 2%.
Przedział ufności		Statystyczna miara dokładności wyników doboru próby, wykorzystywana przy szacowaniu poziomu błędu.	Statystyczna miara dokładności wyników doboru próby, wykorzystywana przy szacowaniu poziomu błędu, wyrażana jako prawdopodobieństwo, że faktyczny poziom błędu mieści się w danym przedziale.
Przeniesienie środków		Przeniesienie niewykorzystanych środków budżetowych z danego roku budżetowego na kolejny, z zastrzeżeniem pewnych warunków.	
Reprezentatywna próba statystyczna		Zastosowanie technik statystycznych w celu dobrania próby odzwierciedlającej cechy populacji, z której została ona dobrana.	Zastosowanie technik statystycznych w celu dobrania próby odzwierciedlającej cechy populacji, z której została ona dobrana.

			Dla kontrolerów próba stanowi podstawę do badania transakcji w celu skutecznego sformułowania wniosków pokontrolnych.
Reprezentatywny poziom błędu		Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji dobranych z tej populacji.	
Rezerwa wykonania		Kwota z budżetu zarezerwowana na wydatki w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, wypłacana pod warunkiem osiągnięcia określonych wartości docelowych.	
Rezerwy		Pojęcie z dziedziny rachunkowości oznaczające szacunkową wysokość prawdopodobnego przyszłego zobowiązania, które jest ujęte w bilansie, a jego termin zapłaty lub wysokość są niepewne.	
Rezultat		Natychmiastowy skutek projektu lub programu po jego zakończeniu.	Natychmiastowy skutek projektu lub programu po jego zakończeniu, np. większe szanse na zatrudnienie uczestników kursu lub ulepszony dostęp do danego miejsca dzięki budowie nowej drogi.
Roczne sprawozdanie z działalności		Sprawozdanie sporządzone przez każdą dyrekcję generalną Komisji i agencję wykonawczą, zawierające informacje na temat osiągniętych przez nie wyników w odniesieniu do założonych celów oraz na temat wykorzystania zasobów finansowych i kadrowych.	Sprawozdanie z zarządzania o charakterze wewnętrznym, przedkładane komisarzom przez dyrektora generalnego każdej DG Komisji. Obejmuje ono kwestie dotyczące zarządzania i kontroli wewnętrznej danej dyrekcji, a także osiągnięte przez nią wyniki w odniesieniu do głównych celów i działań wyszczególnionych w planie zarządzania. Zawiera również oświadczenie dyrektora

			generalnego lub szefa służby na temat wiarygodności informacji finansowych, należytego zarządzania finansami i adekwatności procedur kontroli.
Rozliczanie rachunków		Coroczna procedura polegająca na zatwierdzeniu przez Komisję – po przeprowadzeniu kontroli – kwot ujętych we wnioskach o płatność przedłożonych przez organy i partnerów wdrażających.	Coroczna procedura polegająca na zatwierdzeniu przez Komisję kwot ujętych we wnioskach o płatność przedłożonych przez organy i partnerów odpowiedzialnych za wydatkowanie środków unijnych. Rozliczanie rachunków poprzedzone jest przeprowadzoną przez Komisję kontrolą kwalifikowalności finansowanych działań oraz kompletności i poprawności przedłożonych rozliczeń.
Rozporządzenie finansowe		Regulacje określające sposób, w jaki ustala się i wykorzystuje budżet UE.	Regulacje określające sposób, w jaki ustala się i wykorzystuje budżet UE, oraz powiązane procesy, takie jak kontrola wewnętrzna, sprawozdawczość, audyt i udzielanie absolutorium.
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe		Zagregowane sprawozdania wszystkich instytucji, agencji i organów UE przedstawione w jednym dokumencie zbiorczym.	Zagregowane sprawozdania wszystkich instytucji, agencji i organów UE przedstawione w jednym dokumencie zbiorczym po uwzględnieniu wszelkich kwot wzajemnych płatności bądź należności.
Skumulowane ryzyko rezydualne		Wydatki, które na zakończenie okresu programowania, po podjęciu wszystkich środków naprawczych, wciąż są nieprawidłowe.	
Strategia „Europa 2020”		Dziesięcioletnia strategia Unii Europejskiej na rzecz stymulowania wzrostu i zwiększenia liczby miejsc pracy, realizowana od 2010 r.	

System identyfikacji działek rolnych	LPIS	Baza danych zawierająca informacje na temat gruntów rolnych w państwach członkowskich, wykorzystywana przy wypłacaniu pomocy bezpośredniej w ramach wspólnej polityki rolnej i kontrolowaniu kwalifikowalności wniosków złożonych przez rolników.	
System jednolitej płatności obszarowej		System płatności obszarowych w sektorze rolnictwa, stosowany w dziesięciu państwach członkowskich na zasadach przejściowych.	System płatności obszarowych w sektorze rolnictwa, stosowany w dziesięciu państwach członkowskich na zasadach przejściowych, w ramach którego rolnicy otrzymują standardową kwotę pomocy w przeliczeniu na hektar. W pozostałych państwach członkowskich stosuje się system płatności podstawowej.
System płatności podstawowej		Unijny system w zakresie polityki rolnej, w ramach którego płatności dla rolników dokonywane są na podstawie powierzchni gruntów kwalifikowalnych.	Unijny system w zakresie polityki rolnej, w ramach którego płatności dla rolników dokonywane są w oparciu o uprawnienia do płatności powiązane z powierzchnią posiadanych przez nich gruntów kwalifikowalnych.
Szacowany poziom błędu		Szacowany statystycznie poziom błędu w danej populacji, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji.	Szacowany statystycznie i wyrażany w ujęciu procentowym poziom błędu w danej populacji w danym roku, oparty na badaniu reprezentatywnej próby transakcji.
Środki budżetowe		Budżet UE składa się ze środków na zobowiązania i środków na płatności. Środki na zobowiązania stanowią zobowiązanie prawne do przekazania środków finansowych z zastrzeżeniem pewnych	

		warunków. Środki na płatności stanowią z kolei zezwolenie na dokonanie płatności po spełnieniu określonych warunków.	
Środki na płatności		Zezwolenie na dokonanie płatności po spełnieniu określonych warunków.	
Środki na zobowiązania		Maksymalna roczna kwota w budżecie UE, którą można przeznaczyć na określone pozycje wydatków.	
Środki rynkowe		Interwencja ze środków publicznych na rynkach rolnych mająca na celu złagodzenie skutków spadku cen i trudności strukturalnych poprzez zapewnienie wsparcia dla określonych sektorów (np. sektora owoców i warzyw, wina czy na rzecz programu zapewniającego mleko w szkole).	
Tradycyjne zasoby własne		Dochody UE pochodzące z opłat celnych i opłat wyrównawczych od cukru.	Dochody UE pochodzące z opłat celnych od towarów importowanych i z opłat wyrównawczych od cukru uiszczanych przez producentów cukru. Państwa członkowskie zatrzymują 20% tych dochodów, by pokryć koszty ich poboru.
Transakcja		Ujęta w unijnych rozliczeniach operacja finansowa, np. dokonana płatność lub uzyskane dochody.	
Trwałe użytki zielone		Grunt rolny zajęty pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielonych przez okres co najmniej pięciu kolejnych lat.	Grunt rolny zajęty pod uprawę traw lub innych pastewnych roślin zielonych (samosiewnych lub zasianych) przez okres co najmniej

			pięciu kolejnych lat, nieobjęty płodozmianem w gospodarstwie rolnym.
Umowa partnerstwa		Umowa zawierana między Komisją a państwem członkowskim lub państwem trzecim w kontekście unijnego programu wydatkowania.	Umowa zawierana między Komisją a państwem członkowskim lub państwem trzecim w kontekście unijnego programu wydatkowania, w której określa się np. plany strategiczne, priorytety inwestycyjne, warunki handlowe lub przepisy regulujące pomoc rozwojową.
Uprawnienie do płatności		Zbywalne prawo, które umożliwia aktywnemu zawodowo rolnikowi otrzymanie wsparcia unijnego, jeżeli zadeklaruje on jednocześnie kwalifikujące się grunty rolne.	
Uproszczona forma kosztów		Podejście polegające na określeniu wysokości dotacji z wykorzystaniem takich metod jak standardowe stawki jednostkowe, finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe lub kwoty ryczałtowe, nie zaś na podstawie faktycznych kosztów poniesionych przez beneficjenta. Ma ono na celu zmniejszenie obciążenia administracyjnego.	Podejście polegające na określeniu wysokości dotacji z wykorzystaniem takich metod jak standardowe stawki jednostkowe, finansowanie w oparciu o stawki ryczałtowe (obliczane jako odsetek niektórych kosztów kwalifikowalnych) lub kwoty ryczałtowe (powiązane z uzyskaniem określonych produktów lub osiągnięciem rezultatów), nie zaś na podstawie faktycznych kosztów poniesionych przez beneficjenta. Uprozczone formy kosztów mają zmniejszyć obciążenie administracyjne zarówno po stronie beneficjentów, jak i instytucji zarządzających.
Urzędnik zatwierdzający		Osoba odpowiedzialna za wykonanie dochodów i wydatków organu UE.	Osoba odpowiedzialna za wykonanie dochodów i wydatków organu UE zgodnie z rozporządzeniem finansowym oraz zasadami

			należytego zarządzania finansami, a także za zapewnienie, by przestrzegane były wymogi legalności i prawidłowości.
VAT podlegający zwrotowi		VAT, który podatnik może odliczyć od kwoty podatku VAT należnego organom podatkowym. Odliczenie następuje z tytułu dokonania płatności VAT przez podatnika przy wcześniejszym nabyciu przez niego towarów i usług.	
Wieloletnie ramy finansowe	WRF	Unijny plan wydatków, przyjmowany zazwyczaj na okres siedmiu lat, w którym określone są priorytety (w oparciu o cele polityki) i pułapy.	Unijny plan wydatków, przyjmowany zazwyczaj na okres siedmiu lat, w którym określone są priorytety (w oparciu o cele polityki) i pułapy, w podziale na sześć głównych działów. Stanowi strukturę, w ramach której ustala się roczne budżety UE i wyznacza limity dla każdej kategorii wydatków. Obecne WRF obejmują lata 2014–2020.
Wkład		Zasoby finansowe, kadrowe, materialne, środki administracyjne lub regulacyjne wykorzystywane do wdrożenia danego projektu lub programu.	
Władze budżetowe		Pojęcie to odnosi się do Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej wykonujących swoje uprawnienia decyzyjne w obszarze budżetu UE.	
Wskaźnik wydatkowania		Odsetek łącznych funduszy przekazanych z instrumentów finansowych na rzecz odbiorców końcowych.	

Wsparcie (dochodów) niezwiązane z produkcją		Płatności unijne dla rolników niezwiązane z produkcją określonego produktu.	
Wsparcie budżetowe		Bezpośrednie przekazanie środków unijnych do skarbu państwa kraju partnerskiego, dokonywane z zastrzeżeniem pewnych warunków.	Bezpośrednie przekazanie środków unijnych do skarbu państwa kraju partnerskiego, dokonywane z zastrzeżeniem pewnych warunków jako wsparcie przeznaczone na określone cele i reformy uzgodnione w drodze dialogu.
Wsparcie związane z produkcją		Płatności unijne otrzymywane przez rolników z tytułu produkcji określonego produktu.	
Wspólna polityka rolna	WPR	Obszar polityki unijnej obejmujący dopłaty i szereg innych środków mających zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe, zapewnić odpowiedni poziom życia rolnikom w UE, promować rozwój obszarów wiejskich i przyczynić się do ochrony środowiska.	Obszar polityki unijnej obejmujący dopłaty i szereg innych środków mających zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe, zapewnić odpowiedni poziom życia rolnikom w UE, promować rozwój obszarów wiejskich i przyczynić się do ochrony środowiska. Od czasu utworzenia wspólnej polityki rolnej w 1962 r. poddano ją kilku gruntownym reformom.
Współpraca partnerska (twinning)		Współpraca nawiązana przez organ władzy publicznej w kraju partnerskim z podobnym organem w państwie członkowskim UE w celu uzyskania rad i wsparcia w określonej kwestii, co stanowi działanie na rzecz rozwoju zdolności administracyjnych.	

Wykonanie zadań		Miara stopnia, w jakim działanie, projekt lub program finansowany przez UE osiągnął wyznaczone cele i zapewnił gospodarne wykorzystanie środków.	Miara stopnia, w jakim działanie, projekt lub program finansowany przez UE osiągnął wyznaczone cele i zapewnił gospodarne wykorzystanie środków. Czasem zamiennie stosuje się termin należyte zarządzanie finansami, który obejmuje oszczędność, wydajność i skuteczność.
Wynik finansowy		Przedstawiony w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym UE wynik za dany rok, stanowiący różnicę między dochodami a wydatkami.	
Zamknięcie / częściowe zamknięcie programu		Rozliczenie finansowe całości lub części programu unijnego poprzez wypłatę należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub odzyskanie wypłaconych mu środków.	Rozliczenie finansowe całości lub części programu unijnego poprzez wypłatę należnego salda na rzecz państwa członkowskiego lub odzyskanie wypłaconych mu środków. Częściowe zamknięcie następuje w momencie zakończenia okresu przechowywania dokumentacji poświadczającej roczne deklaracje wydatków, natomiast zamknięcie stanowi ostatni etap programu operacyjnego.
Zamówienie publiczne		Zakup produktów, usług i robót dokonany przez podmioty prawa publicznego w drodze otwartej i konkurencyjnej procedury w celu osiągnięcia najlepszego możliwego stosunku jakości i wartości do ceny.	
Zarządzanie bezpośrednie		Zarząd funduszem lub programem unijnym sprawowany samodzielnie przez Komisję, w przeciwieństwie do zarządzania dzielonego czy zarządzania pośredniego.	Zarząd funduszem lub programem unijnym (w tym wybór wykonawców, przyznawanie dotacji, dokonywanie płatności, monitorowanie itp.) sprawowany samodzielnie przez Komisję,

			w przeciwieństwie do zarządzania dzielonego czy zarządzania pośredniego.
Zarządzanie dzielone		Metoda wykonywania budżetu UE, w myśl której – w przeciwieństwie do zarządzania bezpośredniego – Komisja przekazuje pewne zadania państwu członkowskiemu przy równoczesnym zachowaniu ostatecznej odpowiedzialności.	Metoda wykonywania budżetu UE, w myśl której – w przeciwieństwie do zarządzania bezpośredniego – Komisja przekazuje pewne zadania państwu członkowskiemu przy równoczesnym zachowaniu ostatecznej odpowiedzialności. Państwo członkowskie przekazuje środki finansowe odbiorcom i ponosi główną odpowiedzialność za utworzenie wiarygodnego systemu zarządzania i kontroli mającego na celu zapobieganie nieprawidłowościom, ich wykrywanie i korygowanie.
Zarządzanie pośrednie		Sposób wykonywania budżetu UE, zgodnie z którym Komisja powierza zadania związane z jego wykonaniem innym podmiotom (takim jak państwa trzecie i organizacje międzynarodowe).	Sposób wykonywania budżetu UE, zgodnie z którym Komisja powierza zadania związane z jego wykonaniem innym podmiotom (takim jak państwa trzecie i organizacje międzynarodowe, w tym organizacje związane z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym). Podmioty, którym powierza się wykonanie zadań, powinny przestrzegać zasad należytego zarządzania finansami, przejrzystości i niedyskryminacji. Komisja odpowiada za nadzór nad tymi podmiotami oraz zatwierdzanie sprawozdań i wyłączenie z finansowania przez Unię wydatków dokonanych z naruszeniem obowiązujących przepisów.
Zasada wzajemnej zgodności		Mechanizm, w ramach którego płatności dla rolników są uzależnione od spełnienia przez nich wymogów w zakresie ochrony	

		środowiska, bezpieczeństwa żywności, zdrowia i dobrostanu zwierząt, a także gospodarowania gruntami.	
Zasoby własne		Środki służące finansowaniu budżetu ogólnego UE, których większość pochodzi ze składek państw członkowskich.	Środki służące finansowaniu budżetu ogólnego UE, których większość pochodzi ze składek państw członkowskich – obliczanych na podstawie VAT i DNB – oraz z ceł pobieranych od przywozu towarów.
Zastrzeżenia (w rocznych sprawozdaniach z działalności)		Niedociągnięcia zasygnalizowane przez dyrektora generalnego w oświadczeniu zawartym w rocznym sprawozdaniu z działalności.	Roczne sprawozdania z działalności obejmują oświadczenia wydane przez dyrektorów generalnych na temat wiarygodności informacji finansowych, należytego zarządzania finansowego zasobami i adekwatności procedur kontrolnych. W zastrzeżeniach wyraz znajdują wszelkie istotne uchybienia, które mogą mieć wpływ na prawidłowość transakcji leżących u podstaw sprawozdania.
Zazielenianie		Unijny system wsparcia praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska.	Unijny system wsparcia praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska. Przewiduje on dodatkowe płatności dla rolników, którzy dywersyfikują uprawy, utrzymują trwałe użytki zielone oraz ustanawiają obszary proekologiczne na użytkach rolnych.
Zdolność naprawcza		Miara stosowana przez Komisję do szacowania poziomu przyszłych korekt.	

Zintegrowany system zarządzania i kontroli	ZSZiK	System unijny, z którego korzystają państwa członkowskie w celu zarządzania płatnościami dla rolników dokonywanymi w ramach wspólnej polityki rolnej oraz przeprowadzania ich kontroli.	System unijny, z którego korzystają państwa członkowskie w celu zarządzania płatnościami dla rolników dokonywanymi w ramach wspólnej polityki rolnej oraz przeprowadzania ich kontroli. Obejmuje połączone ze sobą bazy danych zawierające szczegółowe informacje na temat rolników, gruntów rolnych i zwierząt.
Zobowiązanie		Kwota zarezerwowana w budżecie na sfinansowanie ściśle określonej pozycji wydatków, np. umowy, w tym umowy o udzielenie dotacji. U podstaw zobowiązania leżą zawsze środki na zobowiązania.	
Zobowiązanie warunkowe		Ewentualne zobowiązanie finansowe, które może powstać w zależności od wyniku określonego zdarzenia w przyszłości.	